

**ROKIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS ADMINISTRACIJOS
DIREKTORIUS**

**Į S A K Y M A S
DĖL SMURTO PREVENCIJOS ĮGYVENDINIMO ROKIŠKIO RAJONO
SAVIVALDYBĖS MOKYKLOSE TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO**

2017 m. birželio 19 d. Nr. AV-588
Rokiškis

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 29 straipsnio 8 dalies 2 punktu, Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo 58 straipsnio 2 dalies 1 punktu, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2017 m. kovo 22 d. įsakymu Nr. V-190 patvirtintomis Smurto prevencijos įgyvendinimo mokyklose rekomendacijomis:

1. T v i r t i n u Smurto prevencijos įgyvendinimo Rokiškio rajono savivaldybės mokyklose tvarkos aprašą (pridedama).

2. N u s t a t a u šio įsakymo įsigaliojimo datą – 2017 m. rugsėjo 1 d.

Šis sprendimas gali būti skundžiamas Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Administracijos direktorius

Valerijus Rancevas

PATVIRTINTA
Rokiškio rajono savivaldybės administracijos
direktorium 2017 m. birželio 19 d.
įsakymu Nr. AV-588

SMURTO PREVENCIJOS ĮGYVENDINIMO ROKIŠKIO RAJONO SAVIVALDYBĖS MOKYKLOSE TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Smurto prevencijos įgyvendinimo Rokiškio rajono savivaldybės mokyklose tvarkos aprašas (toliau tekste – Aprašas) nustato mokyklos ir savivaldybės lygmens prevencijos ir intervencijos priemonių sistemą saugios nuo smurto ir patyčių (įskaitant ir patyčias kibernetinėje erdvėje) aplinkos kūrimui mokyklose, vykdančiose ikimokyklinio, priešmokyklinio, bendrojo ugdymo ir neformaliojo švietimo programas (toliau tekste – Mokykla).

2. Prevencija Apraše suprantama kaip priemonės ir būdai, kuriais siekiama užkirsti kelią socialinės rizikos veiksniams atsirasti arba jų įtakai sumažinti, stiprinti apsauginius veiksnus. Prevencija yra nuolatinis, cikliškas (ne baigtinis) procesas, apimantis esamų arba potencialiai galimų problemų identifikavimą, tinkamų priemonių joms spręsti parinkimą ir vykdymą, poveikio į(si)vertinimą ir tolesnių veiksmų planavimą.

3. Prevencijos tikslas – sukurti saugią, mokinio asmenybės augimui, brandai ir ugdymuisi palankią aplinką Mokykloje, kurioje mokiniai jaučiasi gerbiami, priimti, saugūs, jų nuomonė ir siūlymai yra išklausomi ir vertinami. Psichologinė mokinių savijauta ir saugumas Mokykloje susijęs su emocine mokinių, Mokyklos darbuotojų, tėvų (toliau tekste – Mokyklos bendruomenės nariai) gerove, jų tarpusavio santykiais.

4. Prevencijos priemonės, nukreiptos į visus Mokyklos mokinius, padeda išvengti problemų (pvz., patyčių ar kitokio smurto) atsiradimo ir mažinti egzistuojančių problemų mastą. Tiems mokiniams, kuriems visai Mokyklai taikomos prevencijos priemonės yra nepaveikios ir jų nepakanka, taikomos papildomos prevencijos priemonės ar (ir) programos, teikiama švietimo pagalba.

5. Intervencija Apraše suprantama kaip Mokyklos direktoriaus, pavaduotojų, mokytojų, švietimo pagalbos specialistų ir kitų Mokyklos darbuotojų (toliau tekste – Mokyklos darbuotojai) koordinuoti veiksmai, nukreipti į smurto ir patyčių stabdymą, taip pat – švietimo pagalbos priemonių visuma.

6. Apraše vartojamos sąvokos suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Lietuvos Respublikos švietimo įstatyme, Lietuvos Respublikos vaiko teisių apsaugos pagrindų įstatyme.

II SKYRIUS MOKYKLOS LYGMUO

7. Saugios aplinkos Mokykloje kūrimas apima glaudžiai tarpusavyje susijusius, integraliai veikiančius komponentus: Mokyklos veiklą ir valdymą, socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymą, pozityvaus Mokyklos mikroklimato kūrimą, mokinių pozityvių vertybių formavimą ir tėvų (globėjų, rūpintojų) (toliau tekste – Tėvai) įtraukimą / įsitraukimą.

8. Mokyklos veikla ir valdymas:

8.1. atsakomybė: Mokyklos vadovas atsako už Aprašo įgyvendinimą Mokykloje, sveiką, saugią, užkertančią kelią bet kokioms smurto apraiškoms ir žalingiems įpročiams aplinką. Saugios ir palankios mokiniams aplinkos kūrimu rūpinasi Mokyklos vaiko gerovės komisija;

8.2. vertybės: Mokykla puoselėja pozityvias vertybes ir bendruomeniškumą (mandagumą, paslaugumą, rūpinimąsi kitais, pagarbą, pasitikėjimą, solidarumą, lygiateisiškumą ir kt.), kurias atitinka visų Mokyklos darbuotojų elgesys ir veikla;

8.3. elgesio normos: Mokykloje susitariama dėl elgesio taisyklių (normų), kuriose aiškiai reglamentuojamas tiek pozityvus/laukiamas, tiek neleistinas/nepageidaujamas mokinių elgesys, numatomi mokinių skatinimo, motyvavimo už pozityvų elgesį priemonės ir būdai, jie yra žinomi ir suprantami visiems Mokyklos bendruomenės nariams, jais vadovaujasi kiekvienas Mokyklos darbuotojas, siekdamas atpažinti ir pastiprinti pozityvų mokinių elgesį;

8.4. pareigybių aprašai: Mokyklos darbuotojų pareigybių aprašuose numatyta atsakomybė už emociškai saugios mokymo(si) aplinkos Mokykloje puoselėjimą, reagavimą į smurtą ir patyčias pagal Mokyklos nustatytą tvarką;

8.5. reagavimo į smurtą ir patyčias Mokykloje tvarka: Mokyklos vadovas įsakymu patvirtina smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Mokykloje tvarką, kurioje:

8.5.1. įtvirtina, kad visi Mokyklos darbuotojai reaguoja į smurtą ir patyčias nepriklausomai nuo smurto ir patyčių formos, turinio, lyties, amžiaus, socialinio statuso, religinės ar tautinės priklausomybės ar kitų asmens ypatybių;

8.5.2. nustato pranešimų apie smurtą ir patyčias procedūrą (kokia forma, kam ir per kiek laiko apie smurtą ir patyčias praneša Mokyklos bendruomenės nariai);

8.5.3. apibrėžia Mokyklos darbuotojų veiksmų seką ir jų tarpusavio bendradarbiavimą, įtarus ar pastebėjus smurtą ar patyčias tarp mokinių;

8.5.4. nustato, kokių priemonių imasi Mokyklos direktorius, gavęs pranešimą, kad Mokyklos darbuotojas patiria smurtą ar patyčias ar pats smurtauja ar tyčiojasi;

8.5.5. apibrėžia smurto ir patyčių atvejų Mokykloje registravimo tvarką (patyčių dinamikos analizei ir atitinkamų prevencijos ir intervencijos priemonių planavimui);

8.5.6. numato švietimo pagalbos ar kitos reikalingos pagalbos (pvz., policijos, medicininės pagalbos) priemonės smurtą ar patyčias patyrusiems ar smurtavusiems dalyviams, stebėtojams (mokiniam), Tėvams;

8.6. Mokyklos bendruomenės narių informavimas: su Mokyklos nustatyta smurto ir patyčių prevencijos ir intervencijos tvarka pasirašytinai supažindinami visi Mokyklos bendruomenės nariai;

8.7. bendradarbiavimas: Mokykla, vykdydama veiklas, orientuotas į smurto ir patyčių prevenciją, bendradarbiauja su mokinių tėvais, vietos bendruomene, savivaldybėje esančiomis įstaigomis ar organizacijomis, kitais suinteresuotais asmenimis.

9. Socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas:

9.1. nuoseklus ir reguliarus mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas: nuosekliai ir reguliariai ugdomi mokinių savęs pažinimo, empatijos, problemų ir konfliktų sprendimo, pykčio valdymo, streso įveikos, bendravimo ir bendradarbiavimo ir kiti socialiniai įgūdžiai;

9.2. mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymas gali būti vykdomas:

9.2.1. integruojant į dalyko(-ų) ugdymo turinį;

9.2.2. įgyvendinant prevencines programas;

9.2.3. integruojant į neformaliojo vaikų švietimo veiklas, organizuojant prasmingas, bendruomeniškumą, savanorystę, pilietiškumą, saviraiškų dalyvavimą skatinančias veiklas;

9.2.4. kitu Mokyklos pasirinktu būdu;

9.3. Mokyklos pedagoginių darbuotojų profesinė kompetencija: pedagoginiai darbuotojai ne rečiau kaip kartą per ketverius metus tobulina kvalifikaciją mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo srityje, taip pat tobulina asmenines socialines ir emocines kompetencijas.

10. Pozityvaus Mokyklos mikroklimato kūrimas:

10.1. Mokyklos bendruomenės narių santykiai: Mokykloje kuriama mokymo(si) aplinka, palanki asmenybės ūgčiai, kuriami pozityvūs, tarpusavio pagarpa, parama ir pasitikėjimu, bendromis vertybėmis grįsti santykiai, puoselėjamos mokinių stiprybės ir galios, skatinami ir stiprinami bendrumo, tapatumo ir priklausymo Mokyklos bendruomenei jausmai;

10.2. nenutrūkstamas procesas: pozityvaus Mokyklos mikroklimato kūrimas ir puoselėjimas yra nenutrūkstamas, cikliškas procesas, susidedantis iš nuoseklių penkių etapų:

10.2.1. esamos situacijos įvertinimo: Mokyklos vaiko gerovės komisija, vadovaudamasi Mokyklos veiklos kokybei įsivertinti ir tobulinti skirtais instrumentais ar kitais pasirinktais būdais (apklausa, stebėjimu, pokalbiais ar kt.), reguliariai renka informaciją apie mokymo(si) aplinkos saugumą, Mokyklos bendruomenės narių tarpusavio santykius ir identifikuoja aktualias problemas;

10.2.2. Mokyklos bendruomenės narių sąmoningumo didinimo ir įsitraukimo: pozityvaus Mokyklos mikroklimato kūrimu ir pozityvių vertybių puoselėjimu rūpinasi Mokyklos direktorius, Mokyklos vaiko gerovės komisija, į šį procesą įsitraukia visi Mokyklos bendruomenės nariai, sprendimų ieškoma kartu diskutuojant ir tariantis;

10.2.3. tinkamų prevencijos ir intervencijos priemonių (taip pat ir prevencinių programų įgyvendinimo) mikroklimatui gerinti planavimo: numatomos prevencijos ir intervencijos priemonės (toliau tekste – Priemonės), siekiant spręsti identifikuotas problemas, mažinti su jomis susijusius rizikos veiksnius ir didinti apsauginių veiksnių įtaką;

10.2.4. Priemonių įgyvendinimo: Mokyklos darbuotojai pagal pasiskirstytas atsakomybes įgyvendina numatytas Priemones. Priemonių įgyvendinimą koordinuoja Mokyklos direktoriaus paskirtas Mokyklos darbuotojas;

10.2.5. Priemonių veiksmingumo vertinimo: analizuojami pasiekti rezultatai, sėkmės veiksniai ir trukdžiai, numatomos galimybės tobulinti Priemones.

11. Mokinių pozityvių vertybių formavimas:

11.1. mokinių dalyvavimas gerinant Mokyklos mokymo(si) aplinką: mokiniai aktyviai dalyvauja kuriant pozityvų Mokyklos mikroklimatą, jų nuomonė ir idėjos yra išklausomos ir vertinamos, skatinamas bendruomeniškumas, mokinių saviraiškus dalyvavimas prasmingose veiklose;

11.2. dalyvavimas vietos bendruomenės veikloje: sudaromos galimybės ir skatinamas mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų taikymas ir įtvirtinimas įvairiuose gyvenimo kontekstuose (pvz., skatinama savanorystė, dalyvavimas pilietinėje, socialinėje ir kitoje bendruomeninėje veikloje ir kt.).

12. Tėvų įtraukimas/įsitraukimas:

12.1. tėvų aktyvumo skatinimas: skatinamas tėvų dalyvavimas kuriant saugią mokymo(si) aplinką Mokykloje, įtraukiant juos į Priemonių planavimą ir įgyvendinimą, kitas veiklas, atstovavimą Mokyklai vietos bendruomenėje;

12.2. tėvų konsultavimas, informavimas: vykdomas tėvų konsultavimas ir informavimas patyčių ir smurto prevencijos, saugios aplinkos Mokykloje kūrimo klausimais.

III SKYRIUS SAVIVALDYBĖS LYGMUO

13. Savivaldybės lygmeniu kuriant saugią ir sveiką mokymo(si) aplinką Mokyklose, bendradarbiaudami ir pasiskirstydami atsakomybėmis veikia: savivaldybės administracijos švietimo skyrius, savivaldybės administracijos vaiko gerovės komisija, švietimo pagalbos įstaigos, psichologinės pagalbos teikėjai (įskaitant nevyriausybinės organizacijas), su kuriais savivaldybės vykdomoji institucija yra sudariusi sutartis dėl psichologinės pagalbos teikimo, kiti švietimo teikėjai.

14. Koordinuodama prevencijos įgyvendinimą Mokyklose savivaldybė: vykdo prevencijos įgyvendinimo Mokyklose stebėseną, planuoja finansinius ir žmogiškuosius išteklius, užtikrina švietimo pagalbos, neformaliojo švietimo prieinamumą ir kokybę, vykdo viešąją komunikaciją ir bendradarbiavimą.

15. Prevencijos įgyvendinimo Mokyklose stebėsenos srityje:

15.1. analizuoja prevencijos įgyvendinimo Mokyklose turinį, formas, mastą, Mokyklos bendruomenės narių įtrauktį į prevencijos vykdymą, remdamasi Švietimo valdymo informacinės sistemos (toliau – ŠVIS) rodikliais ir kitais duomenimis;

15.2. identifikuoja prevencijos įgyvendinimo Mokyklose sėkmės veiksnius ir trukdžius;
15.3. nustato prioritetus, nukreiptus į rizikos veiksnių mažinimą ir apsauginių veiksnių stiprinimą, padeda Mokykloms ieškoti palankiausių būdų jiems įgyvendinti.

16. Finansinių ir žmogiškųjų išteklių planavimo srityje:

16.1. inicijuoja, kad savivaldybės biudžete būtų numatyta lėšų prevencinėms programoms Mokyklose diegti ir vykdyti, jų įgyvendinimo tęstinumui užtikrinti;

16.2. užtikrina prevencinių programų prieinamumą: analizuoja informaciją apie prevencinių programų įgyvendinimo Mokyklose mastą, identifikuoja priežastis, kurios trukdo Mokykloms užtikrinti nuolatinį kiekvieno vaiko dalyvavimą prevencinėse programose, ieško galimybių bei resursų šioms problemoms spręsti;

16.3. analizuoja Mokyklų poreikį tobulinti pedagoginių darbuotojų kompetencijas mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo, Mokyklos mikroklimato gerinimo, saugumo Mokyklose užtikrinimo, konfliktų sprendimo ir kitose saugios mokymo(si) aplinkos Mokykloje kūrimo srityse, rūpinasi šios srities kvalifikacijos tobulinimo programų rengimu, gausinimu ir mokymų prieinamumu savivaldybėje.

17. Švietimo pagalbos, neformaliojo švietimo prieinamumo ir kokybės užtikrinimo srityje:

17.1. reguliariai analizuoja psichologinės pagalbos teikimo poreikį ir prieinamumą savivaldybėje, ieško būdų jam patenkinti, rūpinasi pakankamu psichologinės pagalbos teikėjų tinklu, reikalingu Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo nuostatų, susijusių su psichologinės pagalbos teikimu smurta ar patyčias patyrusiems ar smurtavusiems mokiniams ir mokytojams, kitiems švietimo įstaigos darbuotojams, kai jie kreipiasi dėl psichologinės pagalbos Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo nustatytais atvejais, įgyvendinimui;

17.2. rūpinasi tėvystės įgūdžių mokymų prieinamumu ir pasiūla Tėvams, norintiems stiprinti tėvystės įgūdžius arba Tėvams, kuriems švietimo pagalbos įstaigos rekomendavo tokius mokymus;

17.3. plėtoja neformaliojo vaikų švietimo programų pasiūlą ir prieinamumą (pvz., smurto ir patyčių prevencijos, mokinių socialinių ir emocinių kompetencijų ugdymo, sveikos gyvensenos, žalingų įpročių prevencijos, pilietiškumo, savanorystės programos, renginiai, akcijos ir kt.);

17.4. prireikus telkia tarpžinybines specialistų komandas savivaldybėje, siekiant kompleksiskai ir koordinuotai spręsti smurto ir patyčių problemas ar organizuoti švietimo pagalbą Mokyklos bendruomenės nariams.

18. Viešosios komunikacijos ir bendradarbiavimo srityje:

18.1. organizuoja reguliarius švietimo įstaigų vadovų pasitarimus, viešąsias konsultacijas, gerosios praktikos sklaidos renginius, naujovių, susijusių su saugios mokymo(si) aplinkos Mokyklose kūrimu, prevencijos vykdymu ir kitais klausimais;

18.2. vykdo Mokyklų informavimą apie prevencinių programų naudą, numato ir vykdo priemones Mokyklų bendruomenės narių motyvacijai stiprinti ir įtraukčiai įgyvendinti prevencines programas didinti;

18.3. konsultuoja Mokyklas dėl prevencinės veiklos Mokyklose vykdymo, prevencinių programų pasirinkimo, inicijuoja Mokyklų atstovų susitikimus, konsultacijas su prevencinių programų vykdytojais ar kitais suinteresuotais asmenimis;

18.4. analizuoja Mokyklų teikiamus siūlymus dėl prevencinės veiklos tobulinimo, teikia siūlymus nacionalinio lygmens institucijoms dėl prevencijos vykdymo veiksmingumo Mokyklose didinimo, saugios mokymo(si) aplinkos Mokyklose kūrimo;

18.5. dalyvauja nacionalinio lygmens organizuojamuose renginiuose, skirtuose prevencinių programų įgyvendinimo klausimams ir aktualijoms aptarti, dalijasi gerąja patirtimi;

18.6. vykdo informacijos apie prevencinę veiklą, švietimo pagalbą teikiančias įstaigas, organizacijas, specialistus ir jų teikiamas paslaugas sklaidą, rengia, viešina ir nuolat atnaujina informacinę medžiagą Mokyklų bendruomenių nariams apie prevencinės veiklos ir švietimo pagalbos plėtojimo galimybes savivaldybėje;

18.7. dalyvauja formuojant vietos bendruomenės nuostatas/požiūrį smurto ir patyčių reiškiniams netoleruoti.

IV SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

19. Mokyklos vadovas metinėje veiklos ataskaitoje Rokiškio rajono savivaldybės tarybai pateikia informaciją apie šio Aprašo įgyvendinimą, Mokykloje naudojamas aktyvias patyčių prevencijos priemonės ir nustatytus patyčių atvejus bei į juos reaguojant atliktus veiksmus.

20. Už Aprašo įgyvendinimą savivaldybėje atsakingas savivaldybės administracijos švietimo skyrius, bendradarbiaudamas su savivaldybės administracijos vaiko gerovės komisija.
